

De duinconsulent

een interview met Julius Röntgen

MARCEL TAAL

In de serie interviews met duinconsulenten is deze keer Voorne bezocht. Julius Röntgen houdt hier een oogje in het zeil voor de Stichting Duinbehoud. Ik zocht hem op tijdens één van die vele mistige winterdagen die we dit jaar hadden, juist een paar dagen voordat de Minister bekend maakte dat "de Rijnmond" een aparte provincie gaat worden. En dat betekent dan weer dat Voorne niet langer bij Zuid-Holland zal horen. Of ze daar vinden dat ze bij de Rijnmond horen, kreeg ik dus niet te horen. Dat het Rotterdams industriepark de nodige overlast geeft, is in ieder geval geen nieuws. Een reportage van een bijzonder stukje Holland onder de rook van de Maasvlakte.

Julius Röntgen, consulent op Voorne (foto: Marcel Taal).

Julius woont sinds kort in Tinte, een klein dorp in het hart van Voorne. De mooiste duingebieden van Zuid-Holland ("we hebben hier geen last van de waterwinning gehad en hebben prachtige vochtige valleien") liggen op een minuut of tien fietsen. Er zijn minstens twee belangrijke redenen om hem juist nu eens wat te laten vertellen over zijn relatie met het duin. Ten eerste zijn er de natuurontwikkelingsprojecten die de Stichting Duinbehoud coördineert om het verlies van het Sluftermeer bij de Maasvlakte te compenseren (zie ook het artikel in dit nummer op pg. 3-6). De tweede reden ligt nog wat dichterbij zijn consulentenwerk: de "Stichting Natuur en Landschap Voorne-Putten" (SNLVP) bestaat tien jaar.

Julius: "We hebben dat juist gevierd met onder andere een succesvolle avond over het Haringvliet. Je zult ermee bekend zijn dat Rijkswaterstaat erop studeert om de sluizen permanent open te zetten (op uitzonderlijke stormen na natuurlijk). De belangstelling die we kregen, bewijst denk ik wel dat de SNLVP haar plaats op het eiland heeft oververd. En terecht, want het landschap en de natuur op Voorne zijn nog altijd heel bijzonder. Het was vooral om het landschap dat we destijds zijn opgericht. Bij een ingrijpende ruilverkaveling dreigde alles overhoop te worden gegooit hier. Het initiatief voor de oprichting kwam vooral uit een KNNV-werkgroep. De band met Stichting Duinbehoud is iets later gekomen, met de acties rond het baggerdepot bijvoorbeeld.

Ik denk trouwens dat je, als je het hebt over duinbescherming op Voorne, er onmiddellijk Natuurmonumenten bij moet noemen. Voor mijn gevoel vormen die een belangrijke driehoek. Dat was een paar jaar geleden nog veel sterker. De beheerder van Natuurmonumenten, Jaap van Baarsen, was toen ook nog eens lid van het bestuur van de Stichting Duinbehoud. Toen hij daarmee stopte, ben ik eigenlijk in het consulentchap gerold. Bij de SNLVP zat ik toen al wat langer. Ik was vanaf de oprichting als penningmeester bij deze stichting betrokken.

De eerste keer dat ik hier op Voorne voor de natuur in het geweer kwam, was toen de nieuwe weg tussen Rockanje en Oostvoorne werd aangelegd. Dat gebeurde dus dwars door een rustgebied dat ze de status "Rode lijn" hadden gegeven. Die status gaf aan dat het een landbouwgebied met belangrijke landschappelijke waarden betrof. Die weg is er natuurlijk toch gekomen en de daar aanwezige goudplevieren zijn nooit meer teruggekomen. Als stil protest probeer ik de weg ook nu nog zoveel mogelijk te mijden. Daar kan ik heel principieel in zijn."

Naar "De Beer"

Julius blijkt niet altijd op Voorne te hebben gewoond, maar de twintig jaar dat hij zichzelf nu aan het eiland verbonden heeft, spreken boekdelen. Zijn eerste jaar als leraar Duits op een Voorne school was voldoende om zijn hart voor altijd te verliezen aan het speciale landschap. Toen hij van school wisselde, bleef hij wel op Voorne wonen. Maar hoe kwam die onderwijzer toch zo aan die duinen verbonden?

Julius: "Dat heeft ook weer met school te maken, maar nu met mijn eigen biologieleeraar, de heer Brederveld. Het is opvallend hoe het enthousiasme van zo'n man me nu nog kan inspireren. Een voorbeeld: hij nam ons, en dat is nu al meer dan dertig jaar terug, mee naar het vogeleiland "De Beer". Dat het jammerlijk moest gaan wijken voor de uitbreidingen van en rond de Nieuwe Waterweg was op dat moment al bekend. Dat gegeven heeft het geheel misschien wat indrukwekkender gemaakt, maar ik blijf erbij dat daar een fantastisch en zeldzaam duingebied verloren is gegaan. Als Haags schooljongetje fietste je naar Hoek van Holland, waar je met een bootje en voor twee kwartjes het eiland op kon."

Het autostrand van Voorne, een potentieel waardevol natuurgebied (foto: Marc Janssen).

Gemeenten

Van één van de grootste duinverwoestingen toen, naar het beschermen van de Voornse duinen nu, is zo maar een kleine stap. Voor een buitenstaander lijken de duinen hier redelijk goed beschermd. Het grootste deel is immers in bezit van het Zuidhollands Landschap en Natuurmonumenten. Is dat gezichtsbedrog of kan de duinconsulent zich rustig gaan wijden aan het geven van excursies? Hij is immers ook IVN-gids...

Julius: "Die gebieden zijn inderdaad relatief goed beschermd, maar er zijn op Voorne ook nog duingebieden die niet in het bezit zijn van een natuurbeschermingsorganisatie. En daarnaast worden alle duinen hier erg bedreigd in hun kwaliteit door de invloed van de Maasvlakte. Alles bij elkaar hebben we de hardste dobber aan de gemeenten. Westvoorne moet daarbij vanzelfsprekend de meeste aandacht krijgen, dat heeft bijna alle duingebieden binnen zijn gemeentegrenzen. Met die andere gemeenten, Hellevoetsluis, hebben we de afgelopen jaren ook een verbeterd gevecht geleverd. Het ging om

De krielparnassia is nog te vinden in de vochtige delen van Voorne (foto: Ruth van Crevel).

een nieuw bungalowpark vlakbij het Quackjeswater. Dat hebben we helaas verloren, maar de bungalows zijn er nog niet. Hoe dat kan? Er is gewoon nog geen ondernemer die daar aan de slag wil! Met Westvoorne zijn we nu in de slag om een tennisbaan en een parkeerplaats in het duingebied tegen te houden, het "autostrand" langzaam op te heffen en te zorgen dat ze hun eigen duingebied wat meer als een stukje natuur gaan beheren.

Maar ik laat me door die waslijst niet van mijn stuk brengen, hoor. Excursies geven is immers veel leuker en misschien wel net zo nuttig. Je ziet heel goed dat mensen die hier met de natuur in contact komen, daar ook veel respectvoller mee omgaan. Een mooie illustratie daarvan vind ik de "Eerste Zanderij" in het gebied van Natuurmonumenten. Dat is een vochtige vallei waar je bij wijze van spreke struikelt over het teer guichelheil en de parnassia. Bij de inrichting daarvan zijn er alleen een paar paaltjes gezet om het pad globaal aan te duiden. En wat blijkt? De mensen lopen allemaal netjes om het meest waardevolle gedeelte heen. Een paar dode duindoorns neerleggen was voldoende om het oude pad op te heffen".

Autostrand

Dat klinkt dan weer hoopgevend, heel anders dan het woord "autostrand". Het blijft toch een grote vraag hoe het mogelijk is dat op één van de weinige plaatsen in Nederland waar nieuw duingebied vanzelf ontstaat, dit kapot moet worden gereden omdat het nodig is dat mensen met hun auto het strand op gaan. We geven tegenwoordig immers miljoenen uit om natuur te ontwikkelen of te laten terugkeren. De natuurbouw die het Sluftermeer moet compenseren alleen al, gaat bijvoorbeeld vier miljoen gulden kosten.

Julius: "Tja, dat autostrand zal het in ieder geval niet veel langer dan vijf jaar meer volhouden. In 1998 loopt de overeenkomst af die de gemeente daarvoor heeft. En niemand denkt toch dat Natuurmonumenten en Zuidhollands Landschap hem zullen verlengen! Het is allemaal een beetje raar gekomen, toen we nog niet wisten dat zich hier zulke waardevolle processen op gang zouden komen. Men was bang dat de aantrekkingskracht van Westvoorne als badplaats zou verdwijnen doordat het zo'n eind lopen was naar de zee. Er is toen overeengekomen dat er tot een bepaald punt met de auto op het strand mocht worden gereden. Maar ja, de zee trok zich hier verder terug en niemand komt meer om te baden. Het is blijkbaar gewoon leuk om met je auto over het strand te rijden. Je moet ook niet vergeten dat er inmiddels een strandpaviljoen staat dat daar toch een goede boterham verdient. Dat wil voorlopig nog niet weg. Gelukkig willen de vogels dat ook niet. Wist je dat de aalscholvers hier het hoogste broedsucces hebben van heel Nederland? Iemand heeft 2,3 nakomelingen gemeten, tegen 0,8 in de Biesbosch! Het is weer iets wat de waarde van de duinen hier onderstreept."